

શ્રીમુનિચન્દ્રસૂરિવિરચિત તીર્થમાલાસ્તવઃ ॥

- વિજયશીલચન્દ્રસૂરિ

પ્રાકૃતભાષાનિબદ્ધ, ૧૧૧ ગાથાપ્રમાણ, આ તીર્થમાલાસ્તવ, તેની અન્તિમ ગાથામાં જણાવવામાં આવ્યા પ્રમાણે, આ. મુનિચન્દ્રસૂરિની રચના હોવાનું જણાય છે. તે ગાથામાંનાં ૪ પદો સમ્ભવતઃ વિશેષનામપરક છે, જે કર્તાની ગુરુપરમ્પરા વર્ણવે છે : મહેન્દ્રસૂરિ, ભુવનચન્દ્ર (કે ભુવનેન્દ્ર) સૂરિ, ચન્દ્રસૂરિ અને મુનિચન્દ્રસૂરિ - આ ૪ નામો હોવાનું સમજાય છે. વસ્તુપાલકૃત આબુતીર્થના જિનાલયની નોંધ આ સ્તવમાં (ગા. ૧૩) હોવાને કારણે, આનો રચનાસમય ચૌદમી સદી હોવાનું માની શકાય. સ્તવકારની ગુરુ-ગચ્છપરમ્પરા જાણવા માટે પટ્ટાવલીઓમાં તપાસ કરવાની રહે છે. જોકે આ રચના વિશે 'જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ' (મો.દ. દેશાઈ)માં કોઈ નોંધ જોવા મળતી નથી.

'તીર્થમાલા' પ્રકારની રચનાઓમાં, ભારતવર્ષમાં તથા સમગ્ર બ્રહ્માણ્ડમાં જ્યાં પણ જિનપ્રતિમા હોય તથા જૈન ચૈત્ય હોય; જિન-તીર્થકરના જીવનની 'કલ્યાણક'ની કે અન્ય વિશિષ્ટ ઘટના કોઈ સ્થાનમાં ઘટી હોય; અથવા કોઈ વિશિષ્ટ કારણે કોઈ ખાસ સ્થલને 'તીર્થ' તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યું હોય; તે સર્વને સંભારવાપૂર્વક તેમનું સ્તવન તથા ભાવવન્દન કરવાનું પ્રયોજન, મુખ્યપણે હોય છે. તીર્થસ્વરૂપ પદાર્થો તથા ક્ષેત્રોનું સ્મરણ કરવું, એ જૈન સંઘમાં એક ઉત્તમ પુણ્યકર્મ અને ભાવયાત્રારૂપ કર્તવ્ય મનાયું છે. કેટલીક વાર, કોઈ સાધુ-મુનિરાજ, કોઈએક મોટા શહેરમાં અથવા તો પોતે પાદવિહાર દ્વારા વિચર્યા હોય તે વિભાગ / પરગણામાં આવેલ જિનાલયોનું વર્ણન કરતી કાવ્યરચના પણ કરે છે, જે 'ચૈત્યપરિપાટી' અથવા 'તીર્થમાલા'ના નામે ઓળખાય છે. મધ્યકાલમાં અનેક કવિઓએ આવી રચનાઓ કરી છે, જે પૈકી ઘણી પ્રકાશિત પણ છે. પરંતુ તે રચનાઓ મહદંશે ગુજરાતી ભાષામાં હોય છે. પ્રસ્તુત રચના 'પ્રાકૃત'માં છે, એ તેની વિશેષતા છે.

પ્રથમ પાંચ ગાથામાં અરિહંત-વન્દનારૂપ મંગલાચરણ કર્યા બાદ કવિ, પોતાને અરિહંત સાંપડ્યા હોવા બદલ પોતાની ધન્યતા પ્રગટ કરે છે. ૧૦-૧૧

ગાથામાં પોતે જિન-સ્તુતિ આરંભતા હોવાનો નિર્દેશ તેઓ આપે છે. ત્યાર પછી ૧૨ થી ૧૫ એ ગાથાઓમાં અતીતમાં થયેલ ૨૪ તીર્થકરોનાં નામો, ૧૬-૧૮માં વર્તમાનકાલમાં થયેલ ૨૪ તીર્થકરનાં નામો, તથા ૧૯-૨૨માં ભવિષ્યમાં થનારા ૨૪ તીર્થકરોનાં નામો દર્શાવીને તેમની સ્તુતિ કવિએ કરી છે.

જૈન શાસ્ત્રો-અનુસાર, મનુષ્યલોકમાં અને તદુપરાંત દેવલોકમાં ઘણી બધી જિનપ્રતિમાઓ 'શાશ્વત' હોય છે. તે ચૈત્યો તથા તે પ્રતિમાઓ સદાકાલ 'હોય' જ છે. ૨૨-૨૬ ગાથાઓમાં પૃથ્વી પરનાં વિભિન્ન સ્થાનોમાં રહેલ તે શાશ્વત ચૈત્ય/પ્રતિમાઓનું સ્મરણ થયું છે; અને ૨૭-૩૨ ગાથાઓમાં ચાર પ્રકારના દેવલોકમાંનાં ચૈત્યો/પ્રતિમાઓનું વિવરણ થયું છે. ૩૩મી ગાથામાં કવિ ચોખવટ કરે છે કે આ સર્વ શાશ્વત પ્રતિમાઓ 'ઋષભ, ચન્દ્રાનન, વર્ધમાન, વારિષેણ' આ ચાર નામોથી જ ઓળખાય છે.

વર્તમાન સમયમાં, ભરતખણ્ડ(ક્ષેત્ર)ના તેમજ અન્ય ક્ષેત્રોના અમુક વિભાગમાં વર્તતા તીર્થકરોને 'વિહરમાણ જિન' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. વર્તમાને તેવા ૨૦ જિન છે. તેમનું નામ - વર્ણન ૩૪-૩૯ ગાથાઓમાં થયું છે. ૪૧મા પદ્યમાં જૈનોમાં માન્ય ૭ પ્રમુખ તીર્થોનો નામનિર્દેશ કરીને પછીથી તે પૈકી એકેક તીર્થનું વર્ણન કવિ વિસ્તારે છે. ૪૨-૪૫માં અષ્ટાપદતીર્થનું, ૪૬-૪૮માં ઝજ્જયન્તતીર્થનું, ૪૯-૫૫માં ગજાગ્રપદ તીર્થનું, ૫૬-૫૮ માં તક્ષશિલાગત ધર્મચક્રતીર્થનું, ૫૯-૬૩માં પાર્શ્વનાથના અહિચ્છત્રાતીર્થનું, ૬૪-૬૬માં વજ્રસ્વામીના રથાવર્ત તથા કુંજરાવર્ત તીર્થનું, અને ૬૭-૬૮માં સુંસુમારપુરગત ચમરોત્પાત તીર્થનું વર્ણન થયું છે.

આ પછી અન્ય વિવિધ જિનતીર્થોનું વર્ણન ચાલુ થાય છે. ૭૦-૭૧માં સમેતશિખરગિરિની સ્તવના છે. ૭૩-૭૫માં વિમલગિરિ-અપરનામ-શત્રુંજયતીર્થની સ્તુતિ છે. આમાં ૭૪ મી ગાથામાં આવતા 'કહમન્નહ તેવીસં જિણપયજુયલાણ પહિર્બિંબા ?' એ વાક્યથી એક ઐતિહાસિક તથ્ય એ જડે છે કે, કર્તાના સમયમાં શત્રુંજય તીર્થ પરના જિનચૈત્યમાં ૨૩ તીર્થકરો (નેમિનાથ સિવાયના)નાં ચરણચિહ્નો (પાદુકા) કોરેલો કોઈ પાદુકાપટ્ટ હોવો જોઈએ. આ તીર્થ પર ૨૩ જિન આવેલા અને ૧ માત્ર નેમિનાથ નહિ આવેલા, એવી જૈન સંઘની પરમ્પરાગત માન્યતાનો આવા પટ્ટ દ્વારા પડઘો પડતો હોવાનું કર્તા સૂચવવા માગે છે.

૭૬મી ગાથામાં મથુરાના સુપાર્શ્વસ્તૂપ-તીર્થની વાત છે. ૭૭-૮૦માં ભૃગુકચ્છ-ભરુચના અશ્વાવબોધતીર્થ તથા સમઝીવિહારની વિગત છે. ગાથા ૭૯ પ્રમાણે, કર્તાના વચ્ચતમાં ભરુચના જિનાલયમાં જિતશત્રુરાજા, અશ્વ, સમઢી, સુદર્શના- આ બધાંનાં શિલ્પો પળ હોવાનો સંકેત સાંપડે છે. અને મુનિસુવ્રતજિનની પ્રતિમા 'જીવંતસ્વામી' તરીકે ઓઢઢાતી હશે તેમ પળ (૮૦) જાળવા મઢે છે. ગા. ૮૧માં સ્થંભનપુર (આજનું થામળા)ના પાર્શ્વનાથતીર્થની તેમજ પાવકગિરિ (પાવાગઢ)ના વીર-તીર્થની નોંધ છે. પાવાગઢ વાસ્તવમાં જૈન શ્વેતામ્બર સંઘનું તીર્થ હતું, તથા વસ્તુપાલ-તેજપાલે પળ ત્યાં દેરાં કરાવેલાં તે ંક ંતિહાસિક તથ્ય તો છે જ : આ ગાથા તેને પુષ્ટિ આપે છે.

૮૨ મી ગાથામાં ંક નવું જ તથ્ય ડઝાગર થાય છે. શંખેશ્વર-નજીકના પાડલા ગામમાં નેમિનાથની પ્રાચીન મૂર્તિ હતી ં ંતિહાસિક વાત છે. તે પ્રતિમા ત્યાં કનોજ-કાન્યકુબ્જના રાજા ં સ્થાપી હોવાનો નિર્દેશ આ ગાથા દ્વારા મઢે છે. દન્તકથા તથા પ્રબન્ધકથા ંવી છે કે ં. બપ્પભટ્ટિસૂરિના ભક્ત, કાન્યકુબ્જનરેશ 'આમ' રાજા માટે અમ્બિકાદેવી ં નેમિનાથની મૂર્તિ આળી હતી, તે મૂર્તિ હાલ ખમ્ભાતમાં હોવાની અનુશ્રુતિ છે. પરન્તુ આ ગાથા તે અનુશ્રુતિને બદલવાની ફરજ પાડે છે. જોકે હવે તો પાડલાગામમાં તે મન્દિર તથા પ્રતિમા રહ્યાં નથી. પળ તે મૂર્તિને 'અઢિચરમુર્તિ' અર્થાત્ અતિપ્રાચીન મૂર્તિ તરીકે કવિ ં ઓઢઢાવી છે. નિઃશંક, કવિના વચ્ચતમાં તે પ્રતિમા ત્યાં વિદ્યમાન હશે.

ગા. ૮૩માં પારકર દેશગત ગઢુરગિરિના ઋષભદેવની તથા ગા. ૮૪ માં બાહડમેર અને રાડદ્રહનાં ચૈત્યોની વાત આવે છે. ગા. ૮૫-૮૬ માં સત્યપુર (સાચૌર)નું વર્ણન થયું છે. ત્યાં પળ કાન્યકુબ્જ-નરેશ કરાવેલ કાષ્ઠ-પ્રતિમાનો ડહેલ્લ છે. ૮૫ મી ગાથામાં 'પનરસવચ્છરસઢ' ં પદનો અર્થ સ્ફુટ થવો જોઈ ં; કાં તો પાઠભૂલ હોય ં પળ બને. ૮૭ મી ગાથા, ૮૬ ની જેમજ, ત્રુટિત છે. તેમાં 'યક્ષવસતિ' ગત વીરજિનનું વર્ણન છે. ં યક્ષવસતિ ંટલે 'યક્ષ' (મલ્લવાદી-ભ્રાતા) સાધુની વસતિ ? 'યક્ષ' નામના શ્રાવકની બનાવેલ વસતિ ? કે 'યક્ષ' દેવ નામા દેવજાતિ-વિશેષની વસતિ ? હાલે કચ્છમાં 'જલ્લદેવ'નું થાનક ંક પ્રખ્યાત તીર્થ છે તો ડરું. જો ૮૭-૮૮ ં બે ગાથાઓ ને સંયુક્ત રાખીને તપાસી ં તો, કોઈ ંક તીર્થક્ષેત્રની જ ં વાત લાગે છે : યક્ષવસતિમાં

વીરજિન: દ્વિતીય, ચિર-પ્રાચીન ચૈત્યમાં ચન્દ્રપ્રભજિન અને તૃતીય, કુમારવિહારમાં પાર્શ્વજિન; આમ ત્રણ ચૈત્યની વાત હોવાનું કલ્પી શકાય સ્વરૂપ. કદાચ, આ પાટણની જ વાત હોય તો બનવાજોગ છે.

ગા. ૮૯માં **બંધેવિ** (બ્રાહ્મણવાડા ?), **પલ્લિ** (પાલી ? કે જીરાપલ્લી ?), **નાળાય** (નાળા), **દેવાણંદ** (દીયાળા) - આ ચાર તીર્થગત વીરજિનનાં સ્તૂપ ચૈત્યોનું કીર્તન છે. ગા. ૯૦માં મેવાડના '**નંદિસમસેસ**' નામના (?) કોઈ ગામમાં **શકટાલમન્ત્રી** કરાવેલ વીર-ચૈત્યની નોંધ હેરત પમાડનારી લાગે છે. ઇતિહાસમાં આવી કેટલીયે વાતો દટાયેલી પડી હોય છે, જે આજે અજ્ઞાતપ્રાય હશે. **સુકોશલમુનિ** એ જૈન ઇતિહાસનું પ્રસિદ્ધ-વિશિષ્ટ પાત્ર છે. તેમના જીવનની ખાસ ઘટના ચિત્તોડના **મુગિલગિરિ**(મુદ્ગલપર્વત ?) પર બની હશે તેનો ઇશારો ૯૧મી ગાથા આપી જાય છે. ૯૨-૯૬ ગાથાઓમાં **અર્બુદાચલ**નો મહિમા વ્યક્ત થયો છે. ગા. ૯૨માં વિમલમન્ત્રીના દશ પરિવારજનો ગજારૂઢ હોવાનો ઉલ્લેખ ઇતિહાસની દૃષ્ટિએ વિશિષ્ટ ગણાય તેવો છે.

ગા. ૯૭માં આરૂપર્વતના મૂળ પ્રદેશસ્થિત '**મુળડસ્થલ**'માં નન્દિવૃક્ષ-તલે **શ્રીવીરપ્રભુ** પોતાના હૃદયસ્થ-વિહારકાઢમાં કાયોત્સર્ગધ્યાને રહેલા તે પારમ્પરિક અનુશ્રુતિનો; તથા ગા. ૯૮ માં, તે સ્થલે, **પુન્યરાજ** નામે ગૃહસ્થે, પ્રભુભક્તિથી પ્રેરાઈને, વીરપ્રભુની પ્રતિમા સ્થાપી હતી, અને તે વર્ષ વીરપ્રભુના જન્મથી ૩૭મું વર્ષ હતું, તેનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરતાં આપે છે. ભગવાન મહાવીરની ૩૭ વર્ષની ઉંમરે તથા દીક્ષા લીધાના સાતમા વર્ષે રાજસ્થાનમાં તેમની પ્રતિમા બન્યાનો આ સાહિત્યિક ઉલ્લેખ, કર્તા સમક્ષ કોઈ પ્રાચીન સશક્ત શ્રુતિપરમ્પરા હોવાનો ધ્યાન આપી જાય છે. અને તેથીજ, ગા. ૯૯ માં કર્તા ઉમેરે છે કે, આજે (કર્તાના સમયે) આ તીર્થને કિશ્કિત ન્યૂન એવા ૧૮૦૦ વર્ષ થયાં છે. આ ઉપરથી કર્તાનો સમય પણ નિશ્ચિત થઈ શકે : અત્યારે વીર સંવત્ ૨૫૩૨ ચાલે છે. તેમાં વીરપ્રભુના આયુષ્યનાં ૭૨ વર્ષો પૈકી ૩૭ વર્ષ છોડી દેતાં વધેલાં ૩૫ વર્ષ ઉમેરવાથી ૨૫૬૭ થાય. તેમાંથી ૧૮૦૦ બાદ કરીએ તો ૭૬૭ રહે. તેમાંથી પણ 'કિશ્કિત ન્યૂન' એટલે પાંચ-દસ વર્ષ ઓછાં કરીએ તો પણ ૧૩ મા શતકનો છેડો આરામથી આવી જાય.

વધુ સ્પષ્ટ કરીએ તો, વિક્રમ સંવત્ પૂર્વેના વીર નિર્વાણ સંવતના ૪૭૦

વર્ષ; તેમાં વિ.સં.ના ૧૩૦૦ વર્ષ ઉમેરતાં ૧૭૭૦ વર્ષ થાય. તેમાં વીર-જીવનના ૭૨ વર્ષ પૈકી ૩૭ વર્ષ બાદ કરીને શેષ રહેતા ૩૫ વર્ષ ઉમેરીએ તો ૧૮૦૫ વર્ષ થાય. અહીં કર્તાએ ૯૯ મી ગાથામાં 'કિંચૂળા અદ્વારસ-વાસસયા ઇયપવરતિત્થસ્સ' અર્થાત્ 'વર્તમાનમાં આ પ્રવર તીર્થને કિંચિત્ ન્યૂન ૧૮૦૦ વર્ષ થયાં છે' એવો નિર્દેશ આપેલ છે તેને લક્ષ્યમાં લઈએ તો, કર્તાને ૧૮૦૫ કરતાં દસેક વર્ષ વહેલા (આ સ્તવના રચનાકાર તરીકે) લઈ જવા પડે, તો ૧૭૯૫ વર્ષો (આ તીર્થના નિર્માણને, કર્તાના સમયમાં) થયાં હોવાનો અંદાજ માંડી શકાય. આ સમય વિક્રમ તેરમા શતકની અંતિમ પચ્ચીસીનો સમય થયો ગણાય. એ રીતે કર્તાનો સત્તાસમય તથા આ કૃતિની રચનાનો સમય પણ તેરમા સૈકાનો ઉત્તર ભાગ હોવાનું આપોઆપ નિશ્ચિત થઈ જાય છે.

ગા. ૧૦૦ માં તારણગિરિ (તારંગા), કુમારપાલ, અજિતનાથનું સ્મરણ થયું છે. ગા. ૧૦૧માં વાયટનગરસ્થિત મુનિસુવ્રતજિનની જીવંતસ્વામીરૂપ પ્રતિમાનો તેમજ ૧૭૦૦ વર્ષ (તે કાળે) પુરાણી વીરજિન-પ્રતિમાનો ઉલ્લેખ નોંધપાત્ર છે. જે પ્રતિમા ચમત્કારિક હોય તેને જીવંતસ્વામી તરીકે ઓળખવાની પ્રથા હશે ? ગા. ૧૦૨માં શ્રીમાલ, આરાસણ, બ્રહ્માણ (વરમાણ), આનન્દપુર, સિદ્ધપુર, કાસદ્રહ, અજ્જાહર (અજારા) વગેરે ઐતિહાસિક સ્થળોનો ઉલ્લેખ થયો છે.

ગા. ૧૦૩-૦૪માં ગુર્જર, માલવ, કોંકણ, મહારાષ્ટ્ર, કચ્છ, પાંચાલ, મરુદેશ, સાંભર (શાકમ્ભરી), મથુરા, હસ્તિનાપુર, સૌરીપુર, ત્રિભુવનગિરિ, ગોપગિરિ, કાશી, અવંતી, મેવાડ આદિ દેશોમાં વર્તતાં દૃષ્ટ-અદૃષ્ટ તથા શ્રુત-અશ્રુત જિનબિમ્બોની સ્તુતિ કરી છે. ત્યાર પછીની ૧૦૫-૧૧૧ ગાથાઓમાં શાસ્ત્રોમાં વર્ણિત વિભિન્ન ક્ષેત્રો / પ્રદેશોમાં વિદ્યમાન વિવિધ પ્રકારની જિનપ્રતિમાઓની, ત્રિકાલભાવી તીર્થકરોની, શાશ્વત-અશાશ્વત સઘળાં તીર્થોની, જિનવરોનાં કલ્યાણકોની ભૂમિઓની વન્દના કરવાપૂર્વક પોતાનું નામ વર્ણવીને કવિએ રચના સમાપ્ત કરી છે.

ભાવનગરની જૈન આત્મનન્દસભાના હ.લિ. ગ્રન્થસંગ્રહગત એક પ્રતિની ફેરોક્સ નકલના આધારે આ રચનાનું સમ્પાદન થયું છે. આની અન્ય પ્રતિ જો મળી આવે તો જે પાઠ ત્રૂટે છે તે મેળવવાનું સુગમ થઈ શકે. પ્રતિની ફેરોક્સ આપવા બદલ તે સભાના કાર્યવાહકોનો આભારી છું.

तीर्थमालास्तवः ॥

श्री जिनाय नमः ॥

अरिहंतं भगवंतं सव्वन्नं सव्वदंसि तित्थयरं ।

सिद्धं बुद्धं निच्चं परमपयत्थं जिणं धुणिमो ॥१॥

जय जय तिहुअणमंगल ! भट्टारय ! सामिसाल ! भयवंतो ।

देवाहिदेव ! जगगुरु ! परमेसर ! परमकारुणिअ ! ॥२॥

जय जय जगिक्कबंधव ! भवजलहीदीव ! तिहुअणपईव !

जय जय जगचिंतामणि ! तिहुअणचूडामणि ! जिणिंद ॥३॥

जय जय सिवपहसंदण ! असरणजणसरण ! दीणउद्धरण ! ।

जय जय भवभयभंजण ! जणरंजण ! च्छिन्नजरमरण ! ॥४॥

जय कम्मजलहितारण-तरंड ! गुणरयणधारणकरंड !

जय विसमबाणवारण-वरंड ! मुणिसुमणवणसंड ! ॥५॥

धन्नोहं पुण्णोहं सहलो मह एस माणुसो जम्मो ।

जं जिण ! तुह पयपंकय-पसायपासायमभिरूढो ॥६॥

धन्नो एसो दिवसो जाम-मुहुतो वि एस सुपवित्तो ।

जम्मि तुमं तिजगगुरु भवमरुपहसुरतरु पत्तो ॥७॥

अज्जं मह चिंतामणि-सुरतरु-सुरगावि-भदकुंभाई ।

सयलं सुलहं जं पहु ! अलद्धपुव्वो तुमं लद्धो ॥८॥

नरयभव-तिरिअ-नर-सुर-वरसमुदयनमिअचलणकमलदुगं ।

तिहुअणजणसुरतरुसम-महनिसमवि नमह तिजगपहुं ॥९॥

अट्ठदसदोसरहिण सहिए चउतीसअइसयवरेहिं ।

हयकोहे कयसोहे अट्ठमहापाडिहेरेहिं ॥१०॥

जिअरागे जिअदोसे जिअमोहे अट्ठकम्मनिम्महणे ।

सिवपुरपहसत्थोहे गयबाहे थोमि जिणनाहे ॥११॥

भरहम्मि तीअकाले पढमं वंदामि केवलि जिणिंद ।

निव्वाणिजिणं सायर-महाजसं चेव विमलजिणं ॥१२॥

सव्वाणुभु(भू)इ सिरिहर, दत्तं दामोअरं सुतेअं च ।

सामिजिणं मुणिसुव्वय - सुमइं सिवगइ तहत्थाहं ॥१३॥

नमिमो नमीसरजिणं अनिलं च जसोहरं कयग्घं च ।
 धम्मीसर सुद्धमई सिवकरजिण संव(द?)ण जिणिंदं ॥१४॥
 संपइनामं वंदे चउवीसइमं जिणं सिवं पत्तं ।
 अहुणा उ वट्टमाणे कमेण थुणिमो जिणवरिंदे ॥१५॥
 नमिमो रिसहजिणिंदं, अजिअजिणं संभवं च तित्थयरं ।
 अभिनंदणजिणचंदं, सुमइं पउमप्पह-सुपासं ॥१६॥
 चंदप्पहं च सुविहिं सीअलनामं जिणं च सेअंसं ।
 वसुपुज्जं विमलं तह अणंत-धम्मं जिणं संति ॥१७॥
 कुंथुजिणं अरनाहं मल्लिं मुणिसुव्वयं च नमिनाहं ।
 नेमि पासं वंदे चउवीसइमं जिणं वीरं ॥१८॥
 सिरिपउमनाहनाहं वंदामी सूरदेवतित्थयरं ।
 तइअं सुपासनामं सयंपहजिणं तहा तुरिअं ॥१९॥
 सव्वाणुभूइदेवं देवसुअं उदयसामि-पेढालं ।
 पुट्टिल-सयकित्तिजिणं मुणिसुव्वय-अममसामिं च ॥२०॥
 पणमामि निक्कसायं निप्पुलायं च निम्ममं तं च ।
 सिरिचित्तगुत्तसामिं समाहिजिण-संवरजिणिंदं ॥२१॥
 जसहर-विजयं मल्लं देवच्चायं अणंतविरिअं च ।
 चउवीसइमं भइं इअ भाविजिणे नमंसामि ॥२२॥
 वंदे वेअट्ठेसुं सासयजिणचेइआण सतरसयं ।
 तीसं वासहरेसुं वीसं गयदंतसेलेसु ॥२३॥
 दस कुरु-तरुसिहरेसुं तेसिं परिहीवणेसु तह असिई ।
 वक्खारगिरिसु असिई पणसीई मेरुपणगम्मि ॥२४॥
 इसुआरगिरिसु चउरो चत्तारि नमामि मणुअसेलम्मि ।
 नंदीसरम्मि वीसं कुंडल-रुअगेसु चउचउरो ॥२५॥
 एवं गिरिकूडेसुं गिरिणइतरुसुं तरूण कूडेसु ।
 इक्कारअहिअपणसय-सासयजिणभवण महिवलए ॥२६॥
 बावत्तरिलक्खाहिअ-कोडी सत्तेव भवणभवणेसु ।
 जिणभवणे उ असंखे, वंतरनगरेसु पणमामि ॥२७॥

वणचेइअ संखगुणे जोईसिएसुं तओ विमाणेसु ।
 तेवीसाहिअ सहसा, सगनवई लक्ख चुलसीई ॥२८॥
 सुरठाणेसु अ सर्वाहि, सभपणगे सट्ठि होइ पडिमाणं ।
 चेइअमज्जेऽट्ठसयं, चेइअदारेसु बारसगं ॥२९॥
 मिलिअं सयं असीअं चउवीससयं तु नंदिसरदीवे ।
 पइचेइअ सेसेसु वीससयं पडिम तिरिलोए ॥३०॥
 भवणवईभवणेसुं कप्पाइविमाण तह महीवलए ।
 सासयपडिमा पनरस कोडिसय बिचत्त कोडीओ ॥३१॥
 पणपत्र लक्ख पणवीस सहसा पंच सया उ चालीसा ।
 तह वण-जोइ सुरेसु सासयपडिमा पुण असंखा ॥३२॥
 उसभा चंदाणण-वद्धमाण तहय सिरिवारिसेणा य ।
 सव्वा सासयपडिमा पुण पुणरवि एअ चउनामा ॥३३॥
 जंबू धायइ पुक्खर-दीवे विजयाण सत्तरिसयम्मि ।
 भविए भुवि बोहंते विहरंते जुगवमरिहंते ॥३४॥
 नमिमो उक्कोसपए सतरिसयं तह जहन्नओ वीसं ।
 कणग-कलहोअ-विहुम-मरगय-घण-रिट्ठरयणनिहे ॥३५॥
 जंबुदीवे धायइ-संडे तह चेव पुक्खरद्धे अ ।
 सीमंधर जुगमंधर-बाहु सुबाहु सुजाओ अ ॥३६॥
 छट्ठो सयंपहपहु उसभाणण तह अणंतविरिओ अ ।
 सूरप्पहो विसालो वज्जधरो तह य गारसमो ॥३७॥
 चंदाणणो स सिरिचंदबाहुदेवो भुजंग ईसरओ ।
 नेमिपह वीरसेणो महभद्दो देवजससामी ॥३८॥
 सिरिअजिअवीरिअजिणो इअ एए संपयं विहरमाणे ।
 वंदे वीस जिणिंदे तिहुअणवंदे सुकयकंदे ॥३९॥
 इअ तीअमणागयवट्टमाणया सासया य विहरंता ।
 थुणिआ जिणिंदचंदा पयपंकयपणयमार्हिदा ॥४०॥
 अट्ठावयमुज्जिंते गयअगपए अ धम्मचक्के अ ।
 पौस रहावत्तणयं चमरुप्पायं च वंदामि ॥४१॥

अद्वावयगिरिराए पणमेमि थुणेमि तह य झाएमि ।
 धम्मधुर धरणउसभं उसभं पणमंतसुरवसभं ॥४२॥
 अजिआइणो वि सेसे वरअइसेसे जिणे उ तेवीसं ।
 तह सासयचउनामा सोलस पडिमाउ थूभेसुं ॥४३॥
 उसभस्स समोसरणा पयपंकयअंकणा उ सिवगमणा ।
 तवलद्धीरोहगसिद्धीउ अ अद्वावयम्मि थुणे ॥४४॥
 सुर-असुर-खयर-नरवर-सुरिदवंदिज्जमाणजिणभवणं ।
 अद्वावयगिरितित्थं नंदउ जा वीरजिणतित्थं ॥४५॥
 जायवकुलसिरितिलओ नेमी वयगहण-नाण-निव्वाणे ।
 जउ (जहिं ?) पत्तो सो नंदउ, उज्जंतो तिगुणमिह तित्थं ॥४६॥
 तं रेवयगिरितित्थं तिलोअसारं तिलोअजणमहिअं ।
 ठाणे तिलोअतिलए तिलोअपहु नेमि जह पत्तो ॥४७॥
 रेवयगिरिम्मि भवजलहि-पोअभूअम्मि नेमिनिज्जामो ।
 दुहिअं दुत्थिअवग्गं सग्गपवग्गं लहुं नेइ ॥४८॥
 सेले दसण्णकूडे दसण्णभइस्स गव्वहरणद्वा ।
 सक्को देवाहिवर्हं निअइड्ढि दंसए एवं ॥४९॥
 चउसट्ठिकरिसहस्सा.... चउसट्ठि अट्ठमुहजुत्ता ।
 पइमुह दंता अट्ठय पइदंतं अट्ठ वावीओ ॥५०॥
 पइवावि अट्ठ कमला, पइकमलं लक्खपत्त पइपत्तं ।
 बत्तीसविहं नाडय, पइकण्णिअ रयणपासाओ ॥५१॥
 पइपासायं अट्ठ उ, भद्दासणगाइं रयणचित्ताइं ।
 सिंहासणमेगेगं सपायपीढं रयणमयचित्तं ॥५२॥
 पइसिंहासणमिंदो पइभद्दासणगमग्गमहिंसीओ ।
 इअ तिपयाहिणपुव्वं गयअग्गपयाणि भुवि दो वि ॥५३॥
 पडिबिंबिअट्ठो सक्को वंदइ वीरं तओ दसनभद्दो ।
 विम्हिअमणसो हरिचु(थु)यणेण विलईउ पव्वइओ ॥५४॥
 तो सुरवइ मुणिचलणे खामिअ उववूहिउं दिवं पत्तो ।
 गयअग्गपओ एवं जाओ तह थुणह वीरजिणं ॥५५॥

तक्खसिलाए उसभो विआलि आगम्म पडिम उज्जाणे ।
 जा बाहुबलि प्पभाए एई ता विहरिओ भयवं ॥५६॥
 तो तहिअं सो कारइ जिणपयठाणम्मि रयणमयपीढं ।
 तदुवरि जोअणमाणं मणिरयणविणिम्मिअं पवरचक्कं ।
 तं धम्मचक्कतित्थं भवजलनिहिपवरबोहित्थं ॥५८॥
 सिवनयरी कुसम्मवणे पासो पडिमट्टिओ अ धरणिंदो ।
 उवरि तिरत्तं छत्तं धरिंसु [पउमावई देवी (?)] ॥५९॥
 ता हेअं सा नयरी अहिछत्ता नामओ जणे जाया ।
 तहिअं नमिमो पासं विग्घविणासं गुणावासं ॥६०॥
 पडिमाए ठिअं पासं कमठो हरि-करि-पिसायपमुहेहिं ।
 उवसग्गिअ तो वरिसइ अखंडजलमुसलधाराहिं ॥६१॥
 उदगं जिणनासग्गं पत्तं तो लहु करेइ धरणिंदो ।
 जिणउवरि फणाच्छत्तं सो देहबहिपरिहिं ॥६२॥
 चलणाहो गुरुनालं कमलं तो कमठ खामिउं नट्ठो ।
 धरणो गओ सठाणं जिओवसग्गं नमह पासं ॥६३॥
 सिरिवयरसामिपढमारुहिए सेलम्मि तेसि खुड्डेण ।
 पढमं कयमाराहण तओ चउरो ॥६४॥
 रहरूढो पायाहिण काउं महिमं करिंसु खुड्डुस्स ।
 [सक्काईया (?)] रहआवत्तं तित्थं [च] तं नमिमो ॥६५॥
 सिरिवडरसामिराहण-गरिम्मि सक्को रहेण अह करिणा ।
 पायाहिणंतो सो विअ रहावत्तो कुंजरावत्तो ॥६६॥
 जत्थ य वज्जपल्लाणो चमरो वीरप्पयंतरी निलुक्को ।
 हरिणा मुक्को तत्तो जिणपुरओ दंसए नट्टं ॥६७॥
 तो तहि तित्थं जायं चमरुप्पायं च सुंसुमारपुरे ।
 से ... वीरं तिहुअणजणवच्छलं नमिमो ॥६८॥
 इअ बहुविह अच्छेरय-निहीसु अट्ठावयाइठाणेसु ।
 पणमह जिणवरचंदे सुभत्तिभरनमिरमार्हिंदे ॥६९॥
 मासं पाओवगया वग्घारिअपाणिणो जिणा वीसं ।
 सिद्धिगया जत्थ तहिं नमिमो संमेअगिरिसिहरं ॥७०॥

जं संमेए संघा अजिअजिणिंदा परं पि आइंसु ।
 तेण य सो महितित्थं तिलोअजणतारणसमत्थं ॥७१॥
 जत्थ य पढमं सिद्धो पुंडरिओऽणेगमुणिसहस्सजुओ ।
 तक्काला जा जंबू असंखकोडीउ ता सिद्धा ॥७२॥
 जत्थ य सिद्धा पंडव-पज्जुन्न-संबाइ जायवा बहवे ।
 तं विमलं विमलगिरिं थुणिमो अइविमलपयहेउं ॥७३॥
 जत्थ य नेमिं मुत्तुं नूणं उसभाइणो जिणा रहिआ ।
 कहमन्नह तेवीसं जिणपयजुअलाण पडिबिंबा ? ॥७४॥
 तहिअं सिरिसेत्तुंजे सुरवरपुज्जे अणेगवरचुज्जे ।
 पणमह जिणवरवसभं वसभं वसभसुमिणं च ॥७५॥
 तच्चवणिआण वाए सेअपडागा निसाइ जहि जाया ।
 खवगपभावा तं थुणि महराइ सुपासजिणथूभं ॥७६॥
 भरुअच्छे कोरंटग-सुव्वय-जिअसत्तु-तुरग-जाइसरो ।
 अणसण-सुर-आगंतुं जिणमहिममकासि तो तहि अ ॥७७॥
 अस्सावबोहतित्थं जायं तन्नाम पुणवि बीअमिणं ।
 सिरिसमलिआविहारो सिंहलिधुअकारिउद्धारो ॥७८॥
 जिअसत्तु-आस-समली-पास-सुपासा सुदंसणा देवी ।
 निअनिअमुत्तिहिं अज्जवि सेवंति अ सुव्वयं तहिअं ॥७९॥
 इकारलक्ख छुलसीइ सहस किंचूण वरिस जस्स तहिं ।
 जीवंतसामितित्थे भरुअच्छे सुव्वयं नमिमो ॥८०॥
 सन्निहिअपाडिहेरं पासं वंदामि थंभणपुरमि ।
 पावयगिरिवरसिहरे दुहदवनीरं थुणे वीरं ॥८१॥
 कन्नउज्ज निवनिवेसिअ-वरजिणगेहम्मि पाडलागामे ।
 अइचिरमुत्ति नेमिं थुणि तह संखेसरे पासं ॥८२॥
 पारकरदेसमंडणभूए गडुरगिरिमि उसभजिणो ।
 नंदउ तिलोअतिलओ अवलोअणमत्तदिन्नफलो ॥८३॥
 सूरा चंदे दुन्नि अ दुन्नि अछे वट्ठणम्मि जिणभवणे ।
 चउरो बाहडमेरे पासं च थुणामि राडदहे ॥८४॥

सिरिकन्नउज्जनरवइ-कारिअ लवणम्मि कीर दारुमए ।
 पनरस वच्छरसइए (?) वीरजिणो जयउ सच्चउरे ॥८५॥
 अइबहुअच्छरिअनिही रहो अ पडहो अ ।
 [सच्चउ] रे वीरजिणभवणे ॥८६॥
 नवनवइलक्ख धणवइ ।
 थुणि वीरं जक्खवसहीए ॥८७॥
 तह चिरभवणे बिइए वंदे चंदप्पहं तओ तइए ।
 पणयजणपूरिआसं कुमरविहारम्मि सरिपासं ॥८८॥
 बंभेवि-पल्लि-नाणय-देवाणंदेसु वीरनाहस्स ।
 पयपउमजुअअलंकिअ - थूभकु(क)ए चेइए वंदे ॥८९॥
 मेवाडदेसगामे थुणेमि भत्तीइ नंदिसमसेसे (?) ।
 सगडालमंतिकारिअ- जिणभवणे नायकुलतिलयं ॥९०॥
 सुक्कोसलमुणिसुचरिअ-पवित्तसिहरम्मि मुगिलगिरिम्मि ।
 संपइ चित्तउडक्खे चिरतरबहुचेइए थुणिमो ॥९१॥
 अब्बुअगिरिवरसिहरे जिणभवणं विमलठाविअं विमलं ।
 विमल परिएहिं दसहिं गइंदरूढेहिं कयमहिमं ॥९२॥
 अइरम्ममइविसालं महड्डिअं सुरकयं व पडिहाइ ।
 वरजिणभवणं बीअं पिवित्थ सिरिवत्थुपालकयं ॥९३॥
 धोअकलधोअनिम्मिअ-पयंडधयदंडमंडिअं उभयं ।
 वरसायकुंभगयदंभ-कुंभसोभंतथूभगं ॥९४॥
 पढमजिणभवण जलणिहि- गब्भे चित्तामणि थुणे उसभं ।
 अवरवरभवणसुरगिरि-तडि अमरतरूव्व नेमिजिणं ॥९५॥
 नयणदुगं व सुतारं सिरिघरजुअलं व रयणपडिपुण्णं ।
 रेहइ जिणभवणदुगं अब्बुअगिरिवरनरिंदस्स ॥९६॥
 अब्बुअगिरिवरमूले मुंडथले नंदिरुक्ख अहभागे ।
 छउमत्थकालि वीरो अचलसरीरो ठिओ पडिमं ॥९७॥
 तो पुन्नरायनामा कोइ महप्पा जिणस्स भत्तीए ।
 कारइ पडिमं वरिसे सगतीसे वीरजम्माओ ॥९८॥

किंचूणा अट्टारस- वाससया एअपवरतित्थस्स ।
 तो मिच्छघणसमीरं थुणेमि मुंडत्थले वीरं ॥१९॥
 महइमहालयअइसय-निम्मलअच्छेरभूअवरमुत्ती ।
 अजिअजिणो तारणगिरि-कुमारनिवठाविओ जयउ ॥१००॥
 वायडनयरे मुणिसुव्वयस्स जीवंतसामिपडिममहं ।
 वंदे तह वीरजिणं सतरसंवच्छरसया जस्स ॥१०१॥
 तह सिरिमालारासण-बंभाणाणंदसिद्धिपुरपमुहे ।
 कासद्वह-अज्जाहर-पुरेसु चिरचेइए थुणिमो ॥१०२॥
 गुज्जर-मालव-कुंकुण-मरहट्ट-सोरट्ट-कच्छ-पंचाले ।
 मरु-संभरि-महुराउरि-हत्थिणपुरि-सोरिअपुराई ॥१०३॥
 तिहुअणगिरि-गोवगिरी-कासि-अवंती-मिवाडमाईसु ।
 देसेसु जिणे थुणिमो दिट्ट-अदिट्टे सुए असुए ॥१०४॥
 तह जंबुदीव-धायइ-पुक्खरदीवड्ड-विजयसतरिसए ।
 जे केई गामागर-नग-नगराई अ तहिअं तु ॥१०५॥
 जाणि गिहचेइआणि अ जाणि अ जिणभवण तेसु जा पडिमा ।
 गुरुआ जा पणधणुसयं लहुआ अंगुट्टपव्वसमा ॥१०६॥
 सुर-नरकय मणि-कंचण-रीरी-रुप्पाइ जाव लिप्पमया ।
 छउमत्थेहिं अम(मु)णिअसंखाउ नमामि ता सव्वा ॥१०७॥
 जे अइआ तित्थयरा जे उ भविस्सा अणागए काले ।
 जे आवि वट्टमाणा ते सव्वे भावओ नमिमो ॥१०८॥
 सुरकय-मणुअकयं वा भुवणतिगे सासयं च जं तित्थं ।
 तं सयलमिह ठिओ वि हु मण-वयण-तणूहि पणमामि ॥१०९॥
 जत्थ जिणाणं जम्मो दिक्खा नाणं च निसिहिआ आसि ।
 जइअं च समोसरणं ताओ भूमीउ वंदामि ॥११०॥
 एवमसासय-सासय-पडिमा थुणिआ जिणिंद चंदाणं ।
 सिरिमं महिंद-भुवणिंद-चंद-मुणिचंद थुअमहिआ ॥१११॥
 इति श्रीतीर्थमालास्तवनम् ॥ सुश्राविका कुंअरि पठनार्थम् ॥